

Motion till riksdagen

1989/90:So506

av Agne Hansson m.fl. (c, m, fp)

Bibehållande av den fasta paviljongen vid
Västerviks sjukhus m.m.

I denna motion föreslår vi att riksdagen hos regeringen begär åtgärder så att det statliga huvudmannskapet för den rättspsykiatriska vården slutligt fastläggs. Vi föreslår vidare som en följd av det att fasta paviljongen vid Västerviks sjukhus, psykiatriska klinikerna, som hittills hänförs till riksenhet och bevaras även i fortsättningen.

Bakgrund

Frågan om en övergång från statligt till landstingskommunalt huvudmannskap för rättspsykiatrin har diskuterats under 10-talet år utan att detta har lett till någon omorganisation. Den fasta paviljongen vid Västerviks sjukhus har fått fungera som en bricka i spelet under hela den tid som diskussionen om den rättspsykiatriska vårdens organisation har diskuterats. Detta är inte rimligt.

Såväl driftsansvarig landstingskommun, Kalmar läns landsting, som vårdpersonal och patienter skall inte på detta sätt behöva sväva i ovisshet inför framtiden. Men framförallt är det viktigt att den vårdform och organisation med riksenhet som fasta paviljongen vid Västerviks sjukhus representerar säkerställs, får finnas kvar och därmed kan fortsätta att utvecklas också i framtiden. Den nuvarande ovissheten utgör en hämsko på en nödvändig verksamhet som trots årtiondens utredande inte kan undvaras.

Vid senaste riksdagsbehandlingen har socialutskottet ställt sig positivt till ett statligt huvudmannskap. Utskottet uttalar sin otillfredsställelse över att inte huvudmannsfrågan kommer till en lösning. I betänkandet 1988/89:SoU 16 anför utskottet bl.a. följande: "Utskottet anser det vara beklagligt att de förhandlingar som under flera års tid förts mellan staten och berörda sjukvårdshuvudmän om rättspsykiatrin inte lett till något resultat. Utskottet anser det angeläget att förhandlingarna återupptas och fullföljs i en positiv anda."

Vidare säger utskottet att ett närmande mellan det rättspsykiatriska undersökningsväsendet och vårdorganisationen skulle i detta avseende innebära fördelar. Utskottet föreslog att detta skulle ges regeringen tillkänna. Riksdagen ställde sig bakom utskottets hemställan. I praktiken innebar detta riksdagens ställningstagande ett bifall till vår motion i denna del som vi framställt under föregående års riksmöte.

Det är med beklagande vi konstaterar att fortfarande ingenting hänt som närmast sig frågans lösning. Vi tvingas därför ånyo hemställa om att riksdagen återigen kräver av regeringen att frågan om huvudmannaskapet för den psykiatriska vården bringas till klarhet och att det slutligt fastslås att huvudmannaskapet blir statligt.

Nuvarande ordning bör bestå

Ur rättssäkerhetssynpunkt måste det anses klart olämpligt att flytta huvudmannaskapet för de rättspsykiatriska klinikerna från staten. Starka rättssäkerhetsskäl talar emot att den grundliga personlighetsbedömningen av en patient den s.k. sinnesundersökningen skall utföras av samma instans som den som dels skall påbörja vården och som dels eventuellt har att överta den helt i de fall påföljden blir psykiatrisk vård.

Dels finns faran att ett jävsförhållande kan uppstå i den bemärkelsen att en läkare som gör sinnesundersökningar också kan komma att bli vårdansvarig. Dels varierar tillgången på rättspsykiatrisk expertis från landsting till landsting. Risken ökar därför att vid en omorganisation bedömningarna blir olika beroende av var den undersökte är bosatt.

Dessutom behövs mycket kostnadskrävande lokalteter tillskapas i många landsting som i dag redan finns på specialenheterna. Till det måste hållas i minnet att de åtalade det här är fråga om som skall undersökas ofta är farliga och rymningsbenägna brottslingar. Att blanda dem med andra patienter kan knappast vara tillrådligt.

Uppfattningen att de rättspsykiatriska enheterna inte minst av rättssäkerhetsskäl bör kvarstanna under statligt huvudmannaskap delas av utredningen som granskat de rättsmedicinska, rättskemiska och kriminaltekniska undersökningsverksamheterna (Ds S 1986:3). Denna uppfattning stärks också av de mycket kraftiga invändningar som riktades mot översynsutredningens förslag om ett huvudmannaskapsskifte som anfördes i remissvar från bl.a. landstingen, landstingsförbundet och myndigheter inom rättsväsendet.

Västervik som riksenhet

Entydiga skäl talar för att också behålla Västervik som riksenhet för den högspecialiserade psykiatriska vården. Skälen är analoga med dem för huvudmannaskapsfrågan. De remisskäl som angavs som huvudskäl vid uppbyggnaden av den nuvarande vårdorganisationen 1932 vid införandet av 1929 års sinnessjuklag är fortfarande bärande. Under hela tiden organisationsöversynen pågått har det framgått att en riksenhet för de mest vårdkrävande patienterna inte kan undvaras. En förläggning av vården regionalt för dessa speciella patienter låter sig omöjligen förenas med målet om en säker och effektiv vård.

Klara behov av en riksenhet föreligger. I Västervik har denna typ av vård för särskilt vårdkrävande – och med riksintag – bedrivits ända sedan 1932, dvs. alltsedan denna form av vård kom till.

I Västervik finns en erfarenhet och ett kunnande som är unikt. Det bör man dra nytta av även för framtiden. Genom åren har också en hög effekt i vårdarbetet kunnat visas upp. I Västervik finns expansionsmöjligheter i form

av såväl medicinskt kvalificerad personal som lokaler sedan en decentralisering av länspsykiatri skett.

Mot. 1989/90
So506

För ett fortsatt bevarande av fasta paviljongen vid Västerviks sjukhus talar således såväl rättspsykiatriska, medicinska som vårdideologiska skäl. Dessa skäl låter sig dessutom väl förenas med såväl regional- som sysselsättningspolitiska skäl.

Riksdagen har också i det sammanhanget uttalat – vilket är mycket viktigt – att i avvaktan på ett regeringsförslag inga åtgärder bör vidtas som är ägnade att föregripa riksdagens beslut. Verksamheten vid Västerviksenheten är således tills vidare garanterad att fortgå som hittills.

Riksdagen bör därför nu återupprepa och skärpa sitt krav på regeringen att huvudmannaskapsfrågan får den slutliga lösning som anförts i motionen. Riksdagen bör också som en följd därav klart uttala för regeringen att fasta paviljongen vid Västerviks sjukhus som särskild riksenhet för den högspecialiserade psykiatrivården bör bestå oförändrat.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen beslutar återupprepa sitt tillkännagivande till regeringen med ytterligare skärpa att statligt huvudmannaskap för de rättspsykiatriska klinikerna skall gälla även fortsättningsvis,
2. att riksdagen hos regeringen begär åtgärder så att fasta paviljongen vid Västerviks sjukhus, psykiatriska klinikerna, som hittills hänförs till riksenhet för högspecialiserad psykiatrisk vård och bevaras även fortsättningsvis.

Stockholm den 25 januari 1990

Agne Hansson (c)

Ewy Möller (m)

Ingrid Hasselström Nyvall (fp)

Marianne Jönsson (c)